

KAPITAŁ LUDZKI
 NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

 Projekt współfinansowany przez
 Unię Europejską w ramach
 Europejskiego Funduszu
 Społecznego

UNIA EUROPEJSKA
 EUROPEJSKI
 FUNDUSZ SPOŁECZNY

Nazwa przedmiotu		Kod ECTS	
Multietniczność Bałkanów		14.7.0101	
Nazwa jednostki prowadzącej przedmiot			
Zakład Sławistyki i Studiów Bałkańskich			
Studia			
wydział	kierunek	poziom	pierwszego stopnia
Wydział Filologiczny	Studia bałkańskie	forma	stacjonarne
		moduł	wszystkie
		specjalnościowy	wszystkie
		specjalizacja	wszystkie
Nazwisko osoby prowadzącej (osób prowadzących)			
Dejan Ajdačić, profesor uczelni; dr Maša Guštin; dr Jolanta Dziuba; dr Natalia Wyszogrodzka-Liberadzka			
Formy zajęć, sposób ich realizacji i przypisana im liczba godzin		Liczba punktów ECTS	
Formy zajęć		3	
Konwersatorium		30 godzin - udział w zajęciach;	
Sposób realizacji zajęć		30 godzin - samodzielna praca, w tym nad	
zajęcia w sali dydaktycznej		przygotowaniem pracy zaliczeniowej;	
Liczba godzin		15 godzin - przygotowanie do egzaminu i sam	
Konwersatorium: 30 godz.		egzamin.	
		Razem: 75 godzin = 3 ECTS.	
Termin realizacji przedmiotu			
2024/2025 letni			
Status przedmiotu		Język wykładowy	
obowiązkowy		- polski w wymiarze 50.00%	
		- serbski w wymiarze 50.00%	
Metody dydaktyczne		Forma i sposób zaliczenia oraz podstawowe kryteria oceny lub wymagania egzaminacyjne	
- Wykład konwersatoryjny		Sposób zaliczenia	
- Wykład problemowy		Egzamin	
- Wykład z prezentacją multimedialną		Formy zaliczenia	
		- egzamin ustny	
		- wykonanie pracy zaliczeniowej - przeprowadzenie badań i prezentacja	
		ich wyników	
		- kolokwium	
		Podstawowe kryteria oceny	
		Student otrzymuje zaliczenie na podstawie:	
		• pracy śródsesemestralnej - 20%;	
		• kolokwium - 30%;	
		• egzaminu ustnego - 50%.	
Sposób weryfikacji założonych efektów uczenia się			

zakładany efekt uczenia się	Praca zaliczeniowa	Kolokwium	Egzamin ustny
	Wiedza		
K_W09	+	+	+
K_W10	+	+	+
	Umiejętności		
K_U06	+	+	+
K_U08	+	+	+
	Kompetencje społeczne		
K_K01	+	+	+

Określenie przedmiotów wprowadzających wraz z wymogami wstępnymi

A. Wymagania formalne

Brak wymagań formalnych.

B. Wymagania wstępne

Brak wymagań wstępnych.

Cele kształcenia

Student poznaje istotę różnorodności kulturowej i nabywa umiejętność porównań międzykulturowych. Ma orientację w stosunkach etnicznych Półwyspu Bałkańskiego w przeszłości i współcześnie. Dysponuje wiedzą zarówno o narodach stanowiących większość w poszczególnych krajach, jak i o mniejszościach etnicznych.

Treści programowe

Działy antropologii kulturowej: etnografia i etnologia, antropologia społeczności pierwotnych, chłopskich, miejskich antropologia historyczna. Pierwotni mieszkańcy Bałkanów. Zasiadanie Półwyspu Bałkańskiego przez Słowian. Prajęzyki na Bałkanach. Substrat i superstrat. Typy gospodarki pierwotnej na Bałkanach. Starsze i nowsze fale migracyjne na Bałkanach. Wpływ Imperium Osmańskiego na stosunki społeczno-polityczno-kulturowe państw Półwyspu Bałkańskiego. Podstawowe instytucje społeczne. Bałkańskość i europejskość w aspekcie kultury, geografii i mentalności. Stereotypy etniczne i mentalne. Cechy charakterystyczne Slavia Latina, Slavia Orthodoxa, Slavia Islamica, Slavia Iudaica. Tożsamość narodowa a religijna. Państwa i narody na Bałkanach. Tożsamość narodowa w społeczeństwie multietnicznym. Organizacja polityczno-prawna byłej SFR Jugosławii. Pojęcia: Jugoslaven, Muslimanin, Bošnjak, Bosanac. Charakter etniczny Wojwodiny. Skład etniczny Bośni i Hercegowiny, Kosowa, Macedonii, Bułgarii, Rumunii, Turcji, Albanii, Serbii, Chorwacji, Czarnogóry, Słowenii i Grecji. Mniejszości narodowe: Goranci, Romowie, Rusini, Janjevci, Arbanasi, Šokci, Bunjevci i in. Sytuacja etniczna na Bałkanach jako konsekwencja rozpadu Jugosławii. Działalność kulturalna mniejszości narodowych.

Wykaz literatury

A. Literatura wymagana do ostatecznego zaliczenia zajęć (zdania egzaminu):

A.1. wykorzystywana podczas zajęć

- Balcanica, t. I-XVIII, Poznań.
- Bujwid-Kurek E. Państwa jugosłowiańskie. Szkice politologiczne (w:) „Studia z dziejów Rosji i Europy Środkowo-Wschodniej.
- Čolović I. Bałkany – terror kultury, Wołowiec 2007.
- Gołembski F. Stosunki kulturalne na Bałkanach, Wrocław 2001.
- Jelavich B. Historia Bałkanów, t. I-II, Kraków 2005.
- Kastory A. Obraz starożytnych dziejów Macedonii we współczesnej historiografii macedońskiej (w:) Stereotypy bałkańskie. Księga jubileuszowa Profesora Ilony Czamańskiej, J. Paszkiewicz, Z. Pentek (red.), Poznań 2011, s. 190-199.
- Korzeniewska-Wiszniewska M., Zjawisko jugonostagii w pierwszej połowie XXI w. (w:) „Rocznik Instytutu Europy Środkowo-Wschodniej. Region Bałkański,” rok 7 (2009) cz. 2, Lublin 2009, s. 11-31.
- Nowicka E. U progu wielokulturowości, Warszawa 2005.
- Podolak M. (red.) Bałkany: przeszłość-teraźniejszość-przyszłość, Lublin 2013.
- Stereotypy Bałkańskie, J. Paszkiewicz, Z. Pentek (red.), Poznań 2011.
- Tożsamość narodowa w społeczeństwie multietnicznym Macedonii, I. Stawowy-Kawka, (red.), Kraków 2008, s. 211-223.
- Stawowy-Kawka I. (red.) Miejsce Macedonii na Bałkanach. Historia-Polityka-Kultura-Nauka, Kraków 2005.
- Todorova M. Bałkany wyobrażone, Czarne 2008.
- Waldenberg M. Rozbicie Jugosławii: od separacji Słowenii do wojny kosowskiej, Warszawa 2003.
- Zürcker E. J. Turcja: od sułtanatu do współczesności, tłum. A. Gąsior-Niemiec, Kraków 2013.

A.2. Studiowana samodzielnie przez studenta:

- Czamańska I., Pentek Z. (red.), Vademecum Bałkanisty, Poznań 2009.
- Haussig H. Historia kultury bizantyjskiej, Wrocław 1984.
- Jezernik Dzika Europa, Kraków 2007.
- Kaplan R. D. Bałkańskie upiory. Podróż przez Europę, Wołowiec 2010.

- Olszański T. A. Wołosi, zapomniany lud Bałkanów (w:) „Płaj” t. 21, s. 73-90.
- „Rocznik Instytutu Europy Środkowo-Wschodniej. Region Bałkański”. - wybrane artykuły.
- J., Tanty M., Wasilewski T. Słowianie południowi i zachodni VI-XX wiek, Warszawa 2005.
- Tomić A. Dalmacja za odrasle i napredne, Zagreb 2006.
- Zekić M. Pitanje identiteta bosanskih muslimana (w:) Język, literatura i kultura Słowian dawniej i dziś, III, Poznań 2003.
- Zieliński B. Kosowo w serbskiej kulturze i tradycji (na szerszym tle problemu kosowskiego w świecie współczesnym (w:) Język, literatura i kultura Słowian dawniej i dziś, III, Poznań 2001.

B. Uzupełniająca:

- Bošnjak S. (red.) Balkan i Balkanci , Niš 2003.
- Čolović I. Być panem u siebie. Mity o autochtoniczności na Bałkanach, Wołowiec 2007.
- Kazimierczak A., Zarychta A. (red.) Bałkany-impresje, Łódź 2012.
- Korzeniewska-Wiszniewska M. Rosyjskie wpływy polityczne i gospodarcze w Republice Serbii dzisiaj (w:) Międzywilizacyjny dialog w świecie słowiańskim w XX i XXI wieku. Historia-religia-kultura-polityka, I. Stawowy-Kawka (red.), Kraków 2012, s. 365-378.
- Nowicka E. Świat człowieka – świat kultury, Warszawa 2003.
- Parnicki-Pudełko S., Pająkowski W., Mrozewicz L. (red.) Bułgaria-Bałkany-Słowiańszczyzna, Poznań 1989.
- Walczak-Mikołajczakowa M. Bałkańskie rytmy życia, Gniezno 2001.

<p>Kierunkowe efekty uczenia się</p> <p>K_W09, K_W10 K_U06, K_U08 K_K01</p>	<p>Wiedza</p> <p>Student:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zna etniczną strukturę Półwyspu Bałkańskiego (K_W09); • posiada wiedzę na temat specyfiki krajów Półwyspu Bałkańskiego, ich historii i wzajemnych relacji (K_W10); • zna etniczną strukturę Bałkanów, ma podstawową wiedzę na temat jej diachronicznych i synchronicznych uwarunkowań i przejawów (K_W09); • posiada wiedzę na temat folkloru krajów Półwyspu Bałkańskiego oraz jego roli w kształtowaniu się bałkańskich kultur narodowych (K_W10).
	<p>Umiejętności</p> <p>Student:</p> <ul style="list-style-type: none"> • potrafi wyszukiwać, analizować, weryfikować, selekcjonować i użytkować informacje dotyczące wielokulturowości obszaru Półwyspu Bałkańskiego z wykorzystaniem źródeł teoretycznych i materiałowych (K_U06); • posiada umiejętność merytorycznego argumentowania oraz formułowania wniosków w zakresie zagadnień związanych z kulturą, historią, sytuacją polityczną, różnicowaniem religijnym Bałkanów z wykorzystaniem poglądów innych autorów, w formie ustnej i pisemnej (K_U08).
	<p>Kompetencje społeczne (postawy)</p> <p>Student:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zna zakres posiadanej przez siebie wiedzy w zakresie nauk o kulturze i religii (K_K01); • docenia znaczenie wielokulturowości w kształtowaniu kulturowego obrazu Europy (K_K01).
<p>Kontakt</p> <p>dejan.ajdacic@ug.edu.pl</p>	